

**VENDIM**  
**Nr.21, datë 16.4.2012**

**NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

|                   |         |   |                      |
|-------------------|---------|---|----------------------|
| Bashkim Dedja     | Kryetar | i | Gjykatës Kushtetuese |
| Vladimir Kristo   | Anëtar  | i | “ “                  |
| Xhezair Zaganjori | Anëtar  | i | “ “                  |
| Vitore Tusha      | Anëtare | e | “ “                  |
| Sokol Berberi     | Anëtar  | i | “ “                  |
| Fatmir Hoxha      | Anëtar  | i | “ “                  |
| Admir Thanza      | Anëtar  | i | “ “                  |
| Altina Xhoxhaj    | Anëtare | e | “ “                  |
| Petrit Plloçi     | Anëtar  | i | “ “                  |

me sekretare Elta Milori, në datë 20.12.2011, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të mbyllura çështjen nr. 50/25 Akti, që i përket:

KËRKUES: Shpëtim Bajrami, i përfaqësuar nga avokat Ardian Leka, me prokurë.

SUBJEKTI I INTERESUAR: Prokuroria e Përgjithshme, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën, të vendimit nr.64, datë 1.10.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Librazhd; të vendimit nr. 267, datë 19.6.2007 të Gjykatës së Apelit Durrës, dhe vendimit nr. 211 datë 9.4.2009 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë (Dhoma e Këshillimit).

BAZA LIGJORE: Nenet 42/2, 32/2, 131/f e 134/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë.

**GJYKATA KUSHTETUESE**

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Petrit Plloçi, mbrojtësin e kërkuarit avokatin Ardian Leka, i cili kërkoji shfuqizimin si jokushtetuese të tri vendimeve të mësipërme dhe dërgimin e çështjes për rigjykim, dhe pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

**VËREN:**

**I**

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Librazhd, me vendimin nr.64 datë 1.10.2006, ka vendosur deklarimin fajtor të kërkuarit për veprat penale të vrasjes me dashje kundër dy personave, e kryer në bashkëpunim dhe armëmbajtjes pa leje dhe vënies në përdorim të një pasaporte të falsifikuar, vepra penale të parashikuara nga nenet 79/dh e 25, 278/2 e 189/1 të Kodit Penal, duke e dënuar përfundimisht kërkuarin me 25 vjet burgim e 400.000 lekë gjobë. Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 267 datë 19.6.2007 ka vendosur lënie në fuqi të vendimit nr. 64 datë 1.10.2006 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Librazhd, ndërsa Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në Dhomën e Këshillimit, me vendimin nr. 211 datë 9.4.2009, ka vendosur mospranimin e rekursit të ushtruar nga prokurori dhe kërkuari.

Kërkuari pretendon cenim të së drejtës për një proces të rregullt ligjor, për shkak se:

- është cenuar parimi i paanshmërisë së gjykatës, sepse në kundërshtim me nenin 15/1§2 të Kodit të Procedurës Penale, i njëjti gjyqtar ka vlerësuar masën e sigurimit, sigurimin e provës dhe kërkesën për përjashtimin e trupit gjykues të gjykimit të themelit të akuzës;

- në marrjen e dëshmisë prej një pjese të dëshmitarëve, në kundërshtim me nenin 360 të Kodit të Procedurës Penale, nuk është lexuar përmbajtja e kësaj dispozite, por është mjaftuar vetëm me fjalët se përmbajtja e saj iu është bërë e njohur dhe fjala “betohem” është shprehur prej tyre;

- vendimi për rrëzimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar ka cenuar të drejtën e kërkuarit për të përfituar uljen e dënimit, sipas urdhërimit të nenit 406§1 të Kodit të Procedurës Penale;

- vendimi për rrëzimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar është i paarsyetuar, duke mos përmbushur detyrimin e sanksionuar në nenin 142/1 të Kushtetutës dhe nenin 112/1§3 të Kodit të

Procedurës Penale që vendimet gjyqësore të jenë të arsyetuara;

- Kolegji i Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, në kundërshtim me nenin 432 të Kodit të Procedurës Penale dhe me vendimin nr. 10 datë 2.4.2009 të Gjykatës Kushtetuese, ka vendosur mospranimin e rekursit, edhe pse pretendimet mbi shkeljet e parimeve themelore të procesit të rregullt ligjor ishin ngritur në rekurs dhe gjenin pasqyrim në materialet e çështjes. Sipas kërkesit, ky vendim i Kolegjit të Gjykatës së Lartë, duke mos verifikuar shkaqet e rekursit dhe duke mos arsyetuar shkaqet e mospranimit të tij, vjen në kundërshtim me nenin 112/1§3 të Kodit të Procedurës Penale.

## II

### ***I. Mbi pretendimin për cenimin e së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës (e drejta e aksesit)***

Kërkuesi ka parashtruar se Gjykata e Apelit nuk ka shqyrtuar pretendimin e tij të ngritur në apelim për padrejtësinë e vendimit të gjykatës së shkallës së parë për refuzimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar. Sipas tij, edhe pse ekzistonin kushtet e nenit 406/1 të Kodit të Procedurës Penale, gjykata nuk zhvilloi një gjykim të shkurtuar, me pasojën e mosuljes së dënimit në një të tretën, siç parashikon kjo dispozitë.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se ky pretendim, në thelb, ka të bëjë me themelsinë e vendimit për rrëzimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar nga gjykata e shkallës së parë, si dhe mohimin nga ana e Gjykatës së Apelit Durrës të të drejtës së apelimit dhe të aksesit në këtë gjykatë për të kontrolluar vendimin e gjykatës së shkallës së parë për refuzimin e gjykimit të shkurtuar.

Duke pasur parasysh arsyetimin e mësipërm të Gjykatës së Apelit, Gjykata Kushtetuese konstaton se shkak për të cilin kjo gjykatë ka vendosur ta konsiderojë të pabazuar pretendimin e ngritur në ankim nga kërkuesi mbi padrejtësinë e vendimit për rrëzimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar, ka qenë vlerësimi i saj se disponimi në lidhje me pranimin ose jo të kërkesës për gjykim të shkurtuar, është atribut i gjykatës së shkallës së parë. Në këtë drejtim, Gjykata Kushtetuese vlerëson se një qëndrim i tillë i Gjykatës së Apelit bën që vendimet e gjykatës së shkallës së parë, lidhur me mospranimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar, të mos kontrollohen mbi bazë apelimi në shkallë të dytë. Për pasojë, Gjykata Kushtetuese duhet të shqyrtojë nëse lënia jashtë kontrollit juridiksional e vendimit të gjykatës së shkallës së parë që refuzon gjykimin e shkurtuar, shkel të drejtën e aksesit të kërkesit për një gjykim në shkallë të dytë. Për t'i dhënë përgjigje kësaj pyetjeje, duhet të shqyrtohet se çfarë të drejtash gëzon i gjykuari për të kundërshtuar vendimin e gjykatës së shkallës së parë kur nuk është dakord me këtë vendim.

Në këtë drejtim, Gjykata Kushtetuese vëren se, sipas neneve 407/3 dhe 422 të Kodit të Procedurës Penale, i pandehuri gëzon të drejtën e apelimit të vendimeve të gjykatës së shkallës së parë. Kjo e drejtë apelimi shtrihet si ndaj fajësisë ashtu edhe ndaj masës së dënimit të dhënë nga kjo gjykatë. Kjo do të thotë se, lidhur me dënimin, i gjykuari mund të apelojë masën e dënimit të dhënë nga pikëpamja e respektimit të parimit të proporcionalitetit. Ky parim shkelet edhe në rast se plotësohen kriteret për një gjykim të shkurtuar, me pasojën e uljes në një të tretën e dënimit (nenet 404 e 406/1 të Kodit të Procedurës Penale). Kjo, për arsye se realizimi i funksionit riedukues të dënimit kërkon që gjykata, në përcaktimin e këtij dënimi, të respektojë parimin e proporcionalitetit. Për rrjedhojë, në rast se në shkallë të parë është vazhduar me procedurën e gjykimit të zakonshëm, vendimi i gjykatës mund të apelohej për dhënien e një dënimi të paligjshëm, duke arsyetuar se refuzimi i gjykimit të shkurtuar është i pajustificuar ose i gabuar. Në këtë rast, i pandehuri kërkon që gjykata e apelit të kontrollojë arsyet ku mbështetet vendimi i mospranimit të gjykimit të shkurtuar, duke e kundërshtuar këtë vendim për arsye se ka vënë në dyshim ligjshmërinë e dënimit të dhënë. Për pasojë, përcaktimi konkret i dënimit është i rivlerësueshëm nga gjykata e apelit, dhe nëse kjo gjykatë vlerëson se është i pajustificueshëm refuzimi i gjykimit të shkurtuar, duhet të aplikojë dënim të reduktuar, edhe pse procedura e ndjekur nuk ka qenë ajo e gjykimit të shkurtuar. Pra, motivet e vendimit që refuzon gjykimin e shkurtuar, të cilat influencojnë mbi ligjshmërinë e dënimit që do të jepet, nuk mund të përjashtohen nga shqyrtimi thelbësor nga gjykata e apelit mbi ankim. E gjithë kjo, jo me qëllim të rikuperimit të ritit të posaçëm, por të apelimit, në rast dënimi, të dënimit të reduktuar (*shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr.14, datë 26.3.2012, par.23 e 24*).

Në rastin në shqyrtim, Gjykata Kushtetuese vëren se, referuar vendimit nr. 267 datë 19.6.2007 të

Gjykatës së Apelit Durrës, kjo gjykatë ka arsyetuar se: “*disponimi në lidhje me pranimin ose jo të gjykimit të shkurtuar është atribut i gjykatës së shkallës së parë,*” dhe se “*edhe në vendimin unifikues të Kolegjeve të Bashkuara të Gjykatës së Lartë nr. 2, datë 29.1.2003, është unifikuar praktika gjyqësore për faktin se Gjykata e Apelit duhet t’i përmbahet llojit të gjykimit të ndjekur nga gjykata e shkallës së parë*”. Duke pasur parasysh këtë arsyetim të Gjykatës së Apelit, Gjykata Kushtetuese konstaton se shkaku për të cilin kjo gjykatë ka vendosur ta konsiderojë të pabazuar pretendimin e ngritur në ankim nga kërkuesi mbi padrejtësinë e vendimit për rrëzimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar, ka qenë vlerësimi i saj se disponimi në lidhje me pranimin ose jo të kërkesës për gjykim të shkurtuar, është atribut i gjykatës së shkallës së parë. Kjo do të thotë se, sipas vlerësimit të Gjykatës së Apelit Durrës, vendimi i gjykatës së shkallës së parë, lidhur me refuzimin e kërkesës për gjykim të shkurtuar, të mos i nënshtrohet kontrollit juridiksional në shkallë të dytë.

Në opinionin e Gjykatës Kushtetuese, kjo do të thotë që mungesa e kontrollit në shkallë të dytë të këtij vendimi refuzimi mohon aksesin për një gjykim në shkallë të dytë, lidhur me pretendimet për mosrespektimin e parimit të proporcionalitetit në caktimin e dënimit. Për pasojë, Gjykata Kushtetuese konkludon se, në vetvete, ky qëndrim i gjykatës së apelit, i ka cenuar kërkuesit të drejtën kushtetuese të aksesit dhe të ankimit në një gjykatë më të lartë.

**2. Mbi pretendimet për “cenimin e parimit të paanësisë në gjykim”, “cenimin e së drejtës për të mos u deklaruar fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme”, si dhe për “mopërmbushjen e detyrimit të arsyetimit të vendimit gjyqësor” (nenet 32/2, 42 e 142/1 të Kushtetutës)**

Kërkuesi ka pretenduar se në gjykimin ndaj tij është shkelur parimi i paanësisë në gjykim (neni 42/2 i Kushtetutës), e drejta për të mos u deklaruar fajtor mbi bazën e të dhënave të mbledhura në mënyrë të paligjshme (nenet 32/2 dhe 42 të Kushtetutës), si dhe nuk është përmbushur detyrimi kushtetues që vendimet gjyqësore të jenë të arsyetuara (nenet 42 e 142/2 të Kushtetutës).

Gjykata Kushtetuese, referuar dosjes gjyqësore të gjykimit të zakonshëm, konstaton se këto pretendime nuk janë ngritur në ankimin në gjykatën e apelit dhe rekursin në Gjykatën e Lartë. Në këtë këndvështrim, Gjykata Kushtetuese rithekson se rregulli i shterimit të mjeteve, sanksionuar nga neni 131, shkronja “f” e Kushtetutës, nënkupton jo vetëm që ankuesi t’u jetë drejtuar të gjitha instancave gjyqësore të zakonshme përpara se t’i drejtohet Gjykatës Kushtetuese, por edhe që të gjitha pretendimet, që ka për qëllim t’i ngrejë në këtë Gjykatë, duhet t’i ketë paraqitur më parë në të gjitha instancat e zakonshme gjyqësore, të paktën në substancë, si dhe duke respektuar kërkesat formale dhe afatet e parashikuara në ligjin procedural. Për pasojë, Gjykata Kushtetuese vlerëson se kërkuesi, duke mos respektuar standardin kushtetues të shterimit të mjeteve juridike përpara paraqitjes së kërkesës në këtë gjykatë, nuk mund të vërë në lëvizje gjykimin kushtetues.

Për sa më sipër, këto pretendime nuk mund të merren në shqyrtim nga Gjykata Kushtetuese.

**3. Mbi pretendimin e cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor nga Gjykata e Lartë si pasojë e mospranimit të rekursit në Dhomën e Këshillimit**

Kërkuesi ka pretenduar gjithashtu se Kolegji i Gjykatës së Lartë, në Dhomë Këshillimi, ka vendosur mospranimin e rekursit, edhe pse pretendimet mbi shkeljet e parimeve themelore të procesit të rregullt ligjor ishin ngritur në rekurs dhe gjenin pasqyrim në materialet e çështjes. Sipas kërkuesit, ky vendim i Kolegjit të Gjykatës së Lartë, duke mos verifikuar shkaqet e rekursit dhe duke mos arsyetuar shkaqet e mospranimit të tij, vjen në kundërshtim me nenin 112/1§3 të Kodit të Procedurës Penale.

Gjykata Kushtetuese rithekson se, bazuar në nenin 433 të Kodit të Procedurës Penale, është kompetencë e Kolegjit Penal në Dhomën e Këshillimit të analizojë dhe të vlerësojë nëse shkaqet e ngritura në rekurs janë në përputhje me kërkesat e ligjit. Në rast se Kolegji, në Dhomën e Këshillimit, krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs objektivisht nuk ekzistojnë në dosjen gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr.10, datë 2.4.2009*). Nga pikëpamja kushtetuese, vetëm kur janë të pranishme pretendime që kanë të bëjnë me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, si dhe kur këto pretendime gjejnë pasqyrim në materialet e çështjes, atëherë vendimi i Kolegjit për mospranimin e rekursit, vë në dyshim të drejtën për një proces të rregullt ligjor (*vendimi i Gjykatës Kushtetuese nr.19, datë 19.7.2005*)”.

Në rastin në shqyrtim, Gjykata Kushtetuese, duke iu përmbajtur qëndrimit të parashtruar më sipër, se gjykata e apelit i ka cenuar kërkesit të drejtën e aksesit në këtë gjykatë (aksesin në gjykatën e apelit), çmon se Gjykata e Lartë duhet të investojë në ekzaminimin e këtyre pretendimeve dhe të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me to. Kjo, për arsye se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, e aq më tepër i Gjykatës së Lartë. Një linjë e tillë, lidhur me raportin ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, kur është rasti i shqyrtimit nga ana e Gjykatës Kushtetuese të kërkesave individuale, në bazë të nenit 131/f të Kushtetutës, udhëhiqet nga parimi i subsidiaritetit (komplementaritetit). Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*vendimi nr. 4, datë 28.2.2006 i Gjykatës Kushtetuese*).

Për sa më sipër, Gjykata Kushtetuese vlerëson se vendimi i Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë është rezultat i një procesi të parregullt ligjor dhe si i tillë duhet të deklarohet antikushtetues.

#### PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

#### VENDOSI:

- Shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën, të vendimit nr. 211 datë 9.4.2009 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë pro: Bashkim Dedja (kryetar), Fatmir Hoxha, Vladimir Kristo, Vitore Tusha, Admir Thanza

Anëtarë kundër: Xhezair Zaganjori, Petrit Plloçi, Sokol Berberi, Altina Xhoxhaj

#### MENDIM PARALEL

1. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) ka pranuar pretendimet e kërkesit, duke shfuqizuar si të papajtueshëm me Kushtetutën vendimin nr. 211, datë 9.4.2009 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë dhe dërgimin e çështjes për rigjykim në po atë gjykatë, me arsyetimin se gjykata e apelit, duke mos pranuar ankimin e ngritur nga kërkuesi mbi padrejtësinë e vendimit të rrëzimit të kërkesës për gjykim të shkurtuar të shkallës së parë, i ka cenuar kërkesit të drejtën e aksesit në gjykatë. Për pasojë, Gjykata e Lartë duhet të investojë në ekzaminimin e këtyre pretendimeve të ngritura në rekurs dhe të mbante një qëndrim të shprehur lidhur me to.

2. Pavarësisht se në qëndrimin përfundimtar pajtohem me vendimin e shumicës për pranimin e kërkesës, argumentet e shumicës për shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë me arsyet e mësipërme, më duken të sforcuara dhe duke qenë se çështjen në fjalë e shoh nga një këndvështrim tjetër, më poshtë po jap arsyet e këtij mendimi paralel.

3. Duke u nisur nga veçoritë dhe kufijtë e shqyrtimit të çështjes në gjykatën e apelit, të përcaktuara në nenin 425 të KPP-së, ritheksoj mendimin e shprehur edhe më parë se fakti që gjykata e apelit ka konsideruar si të pabazuar pretendimin e kërkesit mbi padrejtësinë e vendimit të mospranimit të gjykimit të shkurtuar, nuk i ka cenuar kërkesit të drejtën e aksesit në gjykatë, në kuptimin kushtetues. Ky i fundit, jo vetëm ka realizuar të drejtën për t’iu drejtuar gjykatës, por edhe të drejtën për të pasur një

zgjidhje përfundimtare, përderisa ankimi i tij është shqyrtuar dhe konsideruar jo vetëm nga gjykata e apelit por edhe nga Gjkata e Lartë (*shih më gjerë mendimin e pakicës në vendimin nr. 14, datë 26.3.2012 të Gjykatës Kushtetuese*).

4. Lidhur me pretendimin e cenimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor nga ana e Gjykatës së Lartë, si pasojë e mospranimit të rekursit në Dhomën e Këshillimit, Gjkata, në jurisprudencën e saj, ka theksuar se kontrolli i respektimit të standardeve kushtetuese për një proces të rregullt ligjor, është funksion edhe i gjykatave të zakonshme, e aq më tepër i Gjykatës së Lartë. Kur në rekurs janë ngritur pretendime të cilat janë të rëndësishme për verifikimin e kushtetutshmërisë së procesit të zhvilluar në gjykatat e zakonshme, Gjkata e Lartë, bazuar në natyrën e gjykimit kushtetues të kërkesave individuale, si dhe në parimin e subsidiaritetit që udhëheq raportet ndërmjet juridiksionit kushtetues dhe juridiksionit të gjykatave të zakonshme, duhet të investohet në ekzaminimin e tyre dhe të mbajë një qëndrim të shprehur lidhur me to. Një qëndrim i ndryshëm do ta kthente Gjykatën Kushtetuese në një instancë të zakonshme, gjë që nuk është funksioni i saj (*shih vendimet nr.19, datë 2.4.2012 ; nr.4, datë 28.2.2006 dhe nr.41, datë 29.12.2005 të Gjykatës Kushtetuese*).

5. Sikurse edhe shumica, mendoj se Gjkata e Lartë duhej të investohej në ekzaminimin e pretendimeve të ngritura në rekurs nga kërkuesi, por jo për faktin, sikurse argumenton shumica, se gjykata e apelit i ka cenuar kërkuessit të drejtën e aksesit në këtë gjykatë (të apelit), por sepse duke qenë se pretendimet e kërkuessit kishin të bënin me shkeljen e parimeve themelore të procesit gjyqësor, pra kishin natyrë ligjore, kjo gjykatë, në funksion të rolit të saj në kontrollin dhe respektimin e standardeve kushtetuese nga gjykatat më të ulëta, duhet t'i jepte përgjigje këtyre pretendimeve. Në këtë këndvështrim, jam i mendimit se vendimi i Gjykatës së Lartë i ka cenuar kërkuessit të drejtën për një proces të rregullt ligjor.

Anëtar: Vladimir Kristo